

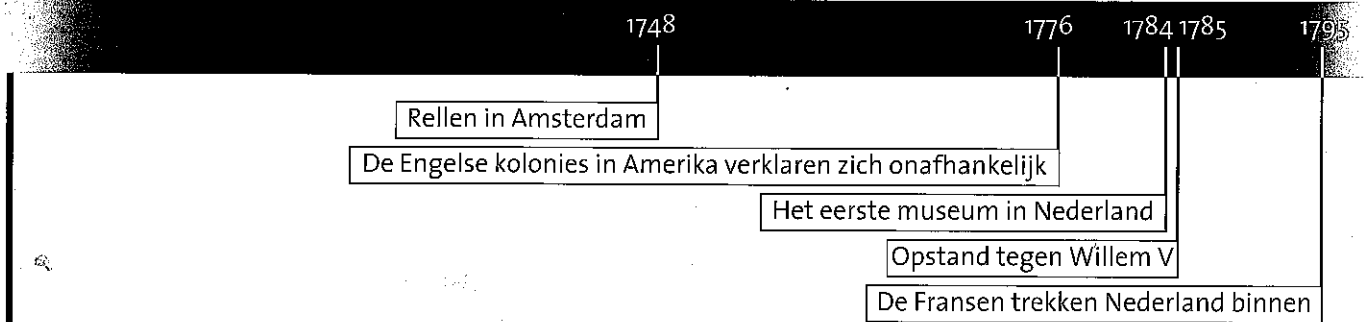
17

18

19

20

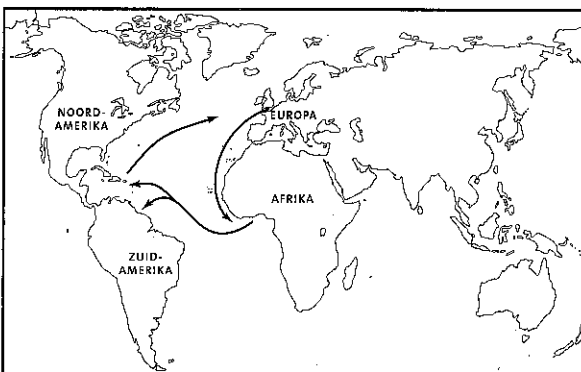
Dit moet je weten

Tijd van pruiken en revoluties

Het 'zwarte goud'

In de zeventiende eeuw was Amsterdam de belangrijkste haven van Europa. Maar in de achttiende eeuw gingen de Engelsen, Fransen en Duitsers met hun eigen schepen goederen vervoeren. Daardoor ging het minder goed met de Nederlandse handel. Voor de kooplieden die toch al rijk waren, was dat geen probleem. Maar onder het gewone volk heerste werkloosheid en armoede. In Noord- en Zuid-Amerika kwamen de blanke bazen arbeiders tekort. Op de grote plantages voor suikerriet en katoen bijvoorbeeld. Of in de mijnen. De indianen hielden dat zware werk niet vol of waren opstandig. De West-Indische Compagnie vervoerde met schepen slaven uit Afrika. Voor de slavenhandelaren waren ze 'zwart goud'. Want de plantage-eigenaren betaalden er goed voor.

De route die de Hollandse schepen gebruikten om slaven te vervoeren.

Holland in de achttiende eeuw

In de achttiende eeuw had een kleine groep rijken het voor het zeggen in de Republiek. Deze regenten verdeelden de goed betaalde baantjes en bestuurden het land. Ze deden graag mee met de nieuwste mode uit Frankrijk. Hun buitenhuizen waren ingericht in Franse stijl. Niet iedereen had het zo goed als de rijken en het gewone volk met vast werk. In de achttiende eeuw waren veel mensen werkloos geworden. Zij leefden van de bedeling. De achttiende eeuw wordt ook de eeuw van de verlichting genoemd. Veel mensen wilden zich niet door de Kerk en de vorsten laten vertellen hoe alles in elkaar zat. Maar ze wilden zelf met hun zintuigen de wereld onderzoeken en zo een eigen mening vormen.

Een buitenhuis aan de Vecht.

Steeds meer ontevredenheid

De burgerij had genoeg van de macht van de regenten die in grote luxe leefden. Ze wilden zelf meer te zeggen hebben. In 1748 braken in Amsterdam rellen uit. Willem IV was toen stadhouder van alle gewesten. Deze groep ontevreden burgers noemde zich patriotten. Zij wilden geen stadhouder meer die alles besliste. Ze wilden meer democratie. Prinsgezinden vonden dat de stadhouder juist moest blijven. Ze noemden zich ook wel orangisten. In 1785 kregen de patriotten de meerderheid in de Staten van Holland. Willem V was een zwak bestuurder. Hij werd uit Den Haag weggejaagd door de patriotten en vertrok naar Nijmegen. Alleen met steun van een Pruisisch leger kon hij weer als stadhouder terugkeren. Niet voor lang.

Rellietjes in Amsterdam.

Opstand in Amerika

Steeds meer Europeanen trokken na 1492 naar Amerika. Het waren arme boeren, politieke vluchtelingen en mensen die om hun geloof werden vervolgd. Ze werden kolonisten genoemd. De kolonisten woonden ver van Europa, maar ze moesten toch

belasting betalen aan hun regeringen in Europa. De Engelse kolonisten kwamen in opstand, omdat ze weinig voor hun belastinggeld terugkregen. De Engelse koning stuurde daarop een leger naar Amerika. In 1776 verklaarden de Engelse koloniën zich onafhankelijk van Engeland. Onder leiding van George Washington wonnen ze de oorlog. Amerika kreeg de eerste moderne grondwet ter wereld. Daarin staan de rechten van het volk. En waar men zich aan moet houden (de plichten).

